

Sygn. akt VI ACa 48/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Tomasz Pałdyna

Sędzia SA – Ksenia Sobolewska-Filcek

Sędzia SO del. – Grzegorz Tyliński (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Martyna Arcon-Jakubiak

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2019 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa P. D.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) i (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 28 maja 2018 r., sygn. akt XXV C 378/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od P. D. na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 4 050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt **VI ACa 48/19**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 marca 2015 r. powód P. D. wniósł przeciwko Skarbowi Państwa – (...) i (...) pozew pierwotnie o zapłatę kwoty 121 808,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 10 marca 2015 r. do dnia zapłaty. W wyniku modyfikacji powództwa P. D. ostatecznie domagał się zapłaty kwoty 169 808,20 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, na co składały się: kwota 31 791,20 zł pobrana przez komornika od dnia uchylenia obowiązku alimentacyjnego (od 4 marca 2013 r. do dnia 9 stycznia 2015 r.); kwota 4 088,60 zł kosztów egzekucyjnych od kwoty z pkt 1; kwota 5 226,09 zł kosztów egzekucyjnych pobranych od kwoty 40 635,87 zł alimentów na rzecz małoletniej J. D. (drugiej córki powoda); kwota 80 702,31 zł za okres od 15 lipca 2013 r. do 28 lutego 2015 r. (19,5 miesiąca) utraconego zarobku określonego, jako przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw za IV kwartał 2014 r. w kwocie 4 128,58 zł miesięcznie; kwota 48 000 zł za dalszy okres od 1 marca 2015 r. do dnia naprawienia szkody po 4 000 zł miesięcznie wobec poinformowania podmiotów o wszczęciu egzekucji i uniemożliwieniu pełnienia funkcji członka rady nadzorczej. Dodatkowo P. D. domagał się dodatkowo 4 000 zł za każdy miesiąc wobec szkody uniemożliwiającej podjęcie pracy w charakterze członka rady nadzorczej i na dzień 30 czerwca 2016 r. łączna kwota roszczenia wynosiła 185 808,20 zł.

Pozwany Skarb Państwa wnosił o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 28 maja 2018 r. (sygn. akt XXV C 378/15) Sąd Okręgowy w Warszawie: 1. oddalił powództwo w całości; 2. nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego oraz 3. nieuiszczone koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa. Rozstrzygnięcie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych:

P. D. jest z wykształcenia ekonomistą. W 2010 r. uzyskał licencję syndyka - jest zarejestrowany w bazie kandydatów na członków rad nadzorczych spółek Skarbu Państwa oraz w korpusie (...) Instytutu (...). W 2010 r. pełnił funkcję syndyka przy Sądzie Rejonowym (...) oraz przy Sądzie Rejonowym (...). Przed Sądem Okręgowym w W. toczyło się postępowanie o rozwód pomiędzy powodem, a I. D. (sygn. akt IV C 1016/11). Przedmiotem procesu było również rozstrzygnięcie w zakresie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi stron J. M., ur. dnia (...) i A., ur. dnia (...) oraz alimentów. I. D. w toku tego procesu wniosła o udzielenie zabezpieczenia środków utrzymania na rzecz dzieci stron. Wniosek ten został uwzględniony postanowieniem z dnia 13 grudnia 2011 r. – Sąd Okręgowy zobowiązał powoda do łożenia na rzecz małoletniej A. D. kwoty po 850 zł miesięcznie i na rzecz Małoletniej J. D. kwoty po 750 zł płatnych z góry do rąk I. D. do 10-każdego miesiąca. Postanowienie to P. D. zaskarżył zażaleniem z dnia 10 stycznia 2012 r. Postanowieniami z dnia 23 marca 2012 r. i 30 marca 2012 r. Sąd Apelacyjny w W. odpowiednio nadał klauzulę wykonalności postanowieniu zabezpieczającemu i oddalił zażalenie powoda. W związku z tym zabezpieczeniem prowadzone było postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w W. (sygn. akt Kmp 9/12). Pismem z dnia 28 marca 2012 r. Komornik dokonał zawiadomienia P. D. o wszczęciu egzekucji, a następnie zajął rachunki bankowe powoda. Wniesiona przez P. D. skarga na czynności Komornika nie została uwzględniona. Wyrokiem z dnia 4 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w W., orzekając rozwód związku małżeńskiego powoda, obciążył go kosztami utrzymania małoletnich córek, ustalając udział ojca w utrzymaniu małoletniej A. D. na kwotę 1 850 zł miesięcznie i małoletniej J. D. na kwotę 1 550 zł płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca. Następnie - na wniosek I. D. o zmianę zabezpieczenia - postanowieniem z dnia 8 maja 2013 r., Sąd Okręgowy w W. udzielił zabezpieczenia w ten sposób, że zobowiązał powoda na czas trwania procesu do łożenia na rzecz małoletniej A. D. i na rzecz małoletniej J. D. kwot orzeczonych nieprawomocnym wyrokiem. Tego samego dnia Sąd ten oddalił wniosek powoda o stwierdzenie upadku zabezpieczenia wydanego postanowieniem z 13 grudnia 2013 r. Postanowieniem z dnia 9 lipca 2013 r. Sąd nadał klauzulę wykonalności postanowieniu z dnia 8 maja 2013 r. Pismem z dnia 15 lipca 2013 r. Komornik poinformował powoda o zmianie wysokości alimentów w związku z postanowieniem z dnia 8 maja 2013 r. oraz dokonał zajęcia kolejnych rachunków bankowych powoda. W dniu 19 sierpnia 2013 r. wierzycielka złożyła do komornika sądowego wniosek o dokonanie zajęcia wierzytelności powoda z tytułu pełnienia funkcji syndyka przy Sądzie Rejonowym (...), co też komornik uczynił pismem z dnia 19 sierpnia 2013 r.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy ustalił, iż P. D. zaskarżył zażaleniem postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności. Powód w toczącym się postępowaniu międzyinstancyjnym wnosił również dwukrotnie o wyłącznie sędziego, jak również o ograniczenie wysokości alimentów. W odpowiedzi na dokonane zajęcia wierzytelności powoda w toku postępowania komorniczego pismami z dnia 19 sierpnia 2013 r., od końca sierpnia 2013 r. do września 2013 r., zaczęły wpływać odpowiedzi od tych podmiotów, zawierające informacje, iż P. D. nie pełni już funkcji we wskazanych podmiotach. I tak: w (...) S. A. w W. od dnia 16 października 2012 r., w (...) SA w upadłości likwidacyjnej w P. od dnia 25 kwietnia 2012 r., w (...) S. A. w upadłości likwidacyjnej w G. od dnia 22 marca 2012 r., w (...) S. A. w W. od dnia 24 lipca 2013 r.

A. D. osiągnęła pełnoletność w dniu (...), zaś w dniu 8 lipca 2014 r. udzieliła pełnomocnictwa swojej matce I. D. do zastępowania w postępowaniu egzekucyjnym. Zażalenie powoda na postanowienie o zabezpieczeniu alimentów z dnia 8 maja 2013 r. zostało oddalone postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 16 lipca 2014 r. Z kolei zażalenie powoda na postanowienie w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności również zostało oddalone postanowieniem Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 16 lipca 2014 r. Sąd II instancji wskazał, że zarzut powoda odnoszący się do późniejszego doręczenia powodowi postanowienia zabezpieczającego opatrzonego klauzulą wykonalności nie miał znaczenia, ponieważ podlegało ono natychmiastowemu wykonaniu bez konieczności uprawomocnienia się. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 19 listopada 2014 r. sygn. akt VI ACa 172/14 uchylono wyrok Sądu I instancji w zakresie

rozstrzygnięcia dotyczącego ustalenia udziału powoda w kosztach utrzymania córki A. D. oraz odnośnie władzy rodzicielskiej i umorzono postępowanie w tym zakresie, wobec uzyskania pełnoletniości przez starszą córkę powoda. Pismem z dnia 24 listopada 2014 r. powód poinformował Komornika Sądowego o braku podstaw do egzekwowania alimentów na podstawie dotychczasowych tytułów wykonawczych wobec uzyskania przez córkę A. D. pełnoletniości w dniu (...), co spowodowało, iż egzekucja była prowadzona jedynie w zakresie alimentów (bieżących i zaległych) na rzecz J. D.. Egzekucja ostatecznie została umorzona w dniu 4 września 2015 r. na wniosek wierzycielki. Od dnia 4 marca 2013 r. tj. uchylecia obowiązku alimentacyjnego A. D. została wyegzekwowana kwota 31 791,20 zł.

W tak ustalonych okolicznościach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, iż zgłoszone przez P. D. powództwo powinno podlegać oddaleniu. Sąd ten zważył, iż zarzuty powoda dotyczyły wydania powyższych orzeczeń po osiągnięciu pełnoletniości przez jedną z dwóch córek powoda w dniu (...), co naraziło go na szkody majątkowe, bowiem toczyło się na ich podstawie postępowanie egzekucyjne, a komornik podejmował czynności zmierzające do wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych, co z kolei doprowadziło do straty powoda w postaci bezpodstawnie wyegzekwowanych świadczeń na rzecz dorosłej A. D., w tym pobranych opłat egzekucyjnych. Gdyby bowiem należności dotyczyły jedynie młodszej córki, powód nie posiadałby zaległości i tym samym nie ponosiłby opłat komorniczych. Ponadto, w ocenie powoda egzekucja świadczeń spowodowała utratę zaufania do powoda i tym samym utratę możliwości pełnienia członka rady nadzorczej, z czego średni dochód miesięczny powoda wynosił ponad 4 000 zł.

Na tym tle Sąd Okręgowy zważył, iż zgodnie z art. 417¹ § 2 Kodeksu cywilnego jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. W przypadku procedury cywilnej stwierdzenie niezgodności z prawem następuje w toku postępowania ze skargi kasacyjnej lub o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Tu jednak konieczność uzyskania takiego prejudykatu nie istniała, a to wobec treści art. 424^{1b} k. c., zgodnie z którym w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. Z kolei z art. 398² § 2 k. c. wynika, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o alimenty. Te rozważania doprowadziły Sąd Okręgowy do wniosku, iż podstawę roszczeń powoda stanowi art. 417 k. c. Z kolei w myśl art. 417 § 1 k. c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Odpowiedzialność ta ma charakter deliktowy i opiera się na ogólnych zasadach bezprawności działania lub zaniechania, wystąpienia szkody (majątkowej lub niemajątkowej) oraz adekwatnego związku przyczynowego między zdarzeniem wywołującym szkodę a samą szkodą. Dla przypisania odpowiedzialności niezbędne jest, zatem, wykazanie przez osobę poszukującą ochrony prawnej faktu dopuszczenia się przez sprawcę czynu zabronionego, wystąpienia szkody oraz normalnego związku przyczynowego między czynem a szkodą. Podstawową przesłanką jest tu wystąpienie szkody. W ocenie Sądu I instancji w realiach tej sprawy brak było jednak podstaw do stwierdzenia nieprawidłowości przy wydaniu postanowienia klauzulowego, a roszczenia wywodzone przez powoda z tego tytułu nie mogły zostać uwzględnione. Zważywszy, iż w toku postępowania o rozwód sąd może, na wniosek jednego z małżonków, orzec o obowiązku przyczyniania się do zaspokojenia w czasie trwania postępowania potrzeb rodziny, także obejmujących koszty utrzymania pełnoletnich dzieci, poddanie rozpoznawanych w postępowaniu odrębnym spraw o rozwód ogólnym regułom postępowania zabezpieczającego, nie może prowadzić do eliminacji celu tego postępowania - uzyskanie rezultatu zgodnego z zasadami ochrony rodziny, dobra małoletnich dzieci i trwałości małżeństwa. W takiej sytuacji nie można było zasadnie twierdzić o bezprawności działania polegającego na udzieleniu zabezpieczenia postanowieniem z dnia 8 maja 2013 r. - także w stosunku do A. D., bowiem w tym momencie była jeszcze małoletnia, a także wydania postanowienia o utrzymaniu w mocy zabezpieczenia także wobec A. D., mimo, iż uzyskała już pełnoletność, bowiem, jak to wyżej wskazano, do chwili uprawomocnienia się orzeczenia o rozwodzie, udzielenie zabezpieczenia także w zakresie kosztów utrzymania pełnoletnich dzieci stron, jako części rodziny, jest prawnie dopuszczalne.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, iż powód nie zdołał wykazać zaistnienia szkody w wyniku wydania wskazanych przez niego orzeczeń sądowych. Wydanie postanowienia przez Sąd Apelacyjny w W.w zakresie zabezpieczenia po uzyskaniu przez A. D. pełnoletności, lecz odnoszącego się również do okresu wcześniejszego nie spowodowało uszczerbku w majątku powoda. Obowiązek alimentacyjny powoda nie ustał wraz z osiągnięciem pełnoletności przez starszą córkę, a zatem koszty z tym związane nadal obciążały powoda. Powód nie wykazywał, że od tej daty jego córka stała się osobą samodzielną finansowo, podjęła zatrudnienie. Wręcz przeciwnie, z jego zeznań wynika, iż nadal uiszczał kwoty na jej rzecz, bowiem kontynuowała naukę. Zgodnie zaś z art. 133 § 1 i 3 k. r. o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się. Te rozważania doprowadziły Sąd Okręgowy do wniosku, iż nie sposób było uznać, iż powód poniósł szkodę majątkową poprzez uiszczanie alimentów na dorosłą córkę, której samodzielności finansowej nie sposób było ustalić na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie. Zwrócono tu uwagę, iż córka powoda udzieliła w toku postępowania egzekucyjnego pełnomocnictwa dla matki I. D., celem dalszego egzekwowania świadczeń należnych od ojca oraz iż w skarżonym orzeczeniu świadczenia alimentacyjne zostały zasądzone na rzecz córek powoda, a jedynie ich płatność została ustalona do rąk matki na czas niepełnej zdolności do czynności prawnych małoletnich. A. D. w toku egzekucji wskazała w dalszej kolejności swój rachunek bankowy, na który miały być przelewane alimenty od powoda, a tym samym uznano, iż należne jej środki zostały prawidłowo przekazane.

Sąd I instancji nie podzielił również stanowiska co do tego, iż w przypadku wcześniejszego umorzenia postępowania w stosunku do starszej córki, powód nie zalegałby z płatnościami alimentów i tym samym postępowanie egzekucyjne nie miałyby miejsca. W tym zakresie Sąd ten zwrócił uwagę, iż egzekucja została wszczęta już w 2012 r. od chwili wydania pierwszego postanowienia o zabezpieczeniu świadczeń na rzecz dzieci powoda. W dniu 19 sierpnia 2013 r., po uzyskaniu informacji od I. D. o możliwych sposobach egzekucji, Komornik z urzędu dokonał zajęcia wierzytelności przysługujących dłużnikowi od osób trzecich, to jest instytucji, w których powód pełnił funkcje. Te działania Komornika nie mogły być uznane za przekraczające zasady prawidłowej egzekucji. W tamtym okresie bowiem istniała konieczność poszukiwania majątku powoda, w oparciu o informacje uzyskane od przedstawicielki ustawowej wierzycieli, po to, aby zapewnić uzyskanie świadczeń w aktualnej wysokości, albowiem powód kwestionował swój obowiązek alimentacyjny. Zgodnie zaś z art. 1081 k. p. c. oraz 1086 k. p. c. w brzmieniu obowiązującym w trakcie prowadzenia egzekucji przez Komornika Sądowego, wierzyciel alimentacyjny nie miał obowiązku wskazywać we wniosku sposobów egzekucji, zaś komornik sądowy miał obowiązek z urzędu przeprowadzić dochodzenie w celu ustalenia zarobków i stanu majątkowego dłużnika oraz jego miejsca zamieszkania. Dodatkowo Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż utrata przez pracodawców zaufania do powoda, jako wynikająca z prowadzonej egzekucji alimentów nie została w żaden sposób wykazana. Powód na tę okoliczność nie zaproponował żadnego dowodu. Jednocześnie z pism nadesłanych w odpowiedzi na dokonanie zajęcia przez podmioty, wobec których dokonano zajęcia wierzytelności powoda, jednoznacznie wynika, iż w dacie 19 sierpnia 2013 r. powód nie pełnił w nich już żadnych funkcji, w (...) SA w W. od 16 października 2012 r., w (...) SA w upadłości likwidacyjnej w P. od 25 kwietnia 2012 r., w (...) SA w upadłości likwidacyjnej w G. od 22 marca 2012 r., w (...) SA w W. od 24 lipca 2013 r. Tym samym Sąd Okręgowy nie uznał, iż zaistnienie szkody w postaci utraconego zarobku poprzez brak zatrudniania powoda w radach nadzorczych, czy jako syndyka z racji prowadzonej egzekucji świadczeń alimentacyjnych zostało jakkolwiek udowodnione. Brak było dowodu na istnienie związku przyczynowego pomiędzy egzekucją wobec powoda, a zatrudnieniem w tych podmiotach. Daty zakończenia współpracy powoda z tymi podmiotami przemawiały przeciwko stanowisku powoda.

Sąd I instancji zwrócił również uwagę, iż stosownie do art. 361 k. c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła; w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Zwrócono uwagę, iż w doktrynie przyjmuje się, że unormowanie zawarte w art. 361 § 1 k. c. opiera się na założeniach teorii adekwatnego związku przyczynowego (przyczynowości adekwatnej), w wersji obiektywnej, zwanego też normalnym

związkiem przyczynowym. Teoria ta zakłada, że związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy, gdy w grupie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzenie istnienia związku przyczynowego jako takiego, lecz należy stwierdzić, że chodzi o następstwa normalne (a nie niezwykle, nadzwyczajne). Przy ocenie normalności następstw należy odwoływać się do reguł obiektywnie ustalonych, a nie wiedzy o związkach przyczynowych osoby odpowiedzialnej. W ocenie tego Sądu w sprawie niniejszej brak jednak było adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy prowadzoną egzekucją świadczeń alimentacyjnych na rzecz pełnoletniej (od (...)) córki, a niepowołaniem powoda do pełnienia funkcji w tych instytucjach, skoro funkcje te ustały wcześniej niż wysłanie przez komornika zajęcia wierzytelności. Samo prowadzenie egzekucji alimentów nie może zasadnie obciążać Skarbu Państwa, skoro powód zalegał z płatnościami, wobec podwyższenia wysokości alimentów, wynikającej z postanowienia z dnia 8 maja 2013 r.

Oceniając zarzuty powoda w zakresie skarżonego przez powoda postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności postanowieniu zabezpieczającemu, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na kwestie formalne. Zgodnie z art. 743 k. p. c. jeżeli postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia podlega wykonaniu w drodze egzekucji, do wykonania tego postanowienia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym, z tym jednak, że sąd nadaje postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia klauzulę wykonalności z urzędu. Jeżeli postanowienie o zabezpieczeniu ma być wykonane w drodze egzekucji, stanowi ono tytuł egzekucyjny podlegający zaopatrzeniu go w klauzulę wykonalności. Klauzulę taką, zgodnie z art. 743 § 1 k. p. c., sąd nadaje z urzędu. Uprawniony od razu dysponuje więc tytułem, który może stanowić podstawę do wszczęcia postępowania wykonawczego. Klauzulę powinien nadać sąd, który udzielił zabezpieczenia, skoro klauzula powinna być nadana niezwłocznie (art. 781¹ k. p. c.). Postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia jest natychmiast wykonalne jeżeli podlega wykonaniu w drodze egzekucji (art. 743 k. p. c.). Z kolei do wykonania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, jeżeli podlega ono wykonaniu w drodze egzekucji, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym. Sąd nadaje wówczas klauzulę wykonalności z urzędu, a postanowienie jest natychmiast wykonalne. Zarówno w doktrynie, jak i w judykaturze dominuje pogląd, że w postępowaniu o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności sąd nie bada kwestii merytorycznych związanych z istnieniem obowiązku świadczenia. Na tym tle zwrócono uwagę, iż Komornik prowadził egzekucję na wniosek wierzycielki na podstawie tytułu wykonawczego załączonego do akt egzekucyjnych. Jego czynności w toku postępowania polegające na zajęciu rachunków bankowych, czy też wierzytelności przypadających dłużnikowi od osób trzecich znajdowały podstawę w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym, wskazującym na sposoby jego prowadzenia (art. 889 k. p. c., art. 895 k. p. c.). Oceniając tu przedstawioną przez powoda argumentację, zgodnie z którą Komornik pomimo wyroku Sądu II instancji umarzającego postępowanie dotyczące starszej córki A. D., nie zaprzestał działań egzekucyjnych i nie poinformował instytucji oraz banków o ograniczeniu egzekucji, wskazano, iż przepisy dotyczące ograniczenia egzekucji zawarte w art. 829 - 839 k. p. c. wskazują, w jakich przypadkach i w jakim zakresie egzekucja zostaje ograniczona. Powód nie wskazywał okoliczności ich naruszenia. W każdym wysłanym przez siebie piśmie Komornik wskazywał kwoty zadłużenia, odsetek czy też innych należności związanych z kosztami egzekucyjnymi. Powód całkowicie zaś pomijał fakt, że tytuł wykonawczy cały czas istniał i był w pełni zasadny w stosunku do młodszej córki powoda. Powód nie wykazał, a nawet nie wskazał, stosownych wniosków dowodowych, co do niezasadności egzekwowanych kwot. Tym samym jego twierdzenia, w tym zakresie, pozostały gołosłowne.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 102 k. p. c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 maja 2018 r. wniósł powód P. D., zaskarżając go w całości. Skarżący zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego - art. 417 § 1 k. c. w zw. z art. 1081 k. p. c. i art. 1086 k. p. c. oraz w związku z art. 361 k. c. oraz w związku z art. 743 § 1 k. p. c. poprzez przyjęcie, że pozwani nie wyrządzili powodowi szkody poprzez przyjęcie, że: 1) dokonane przez Komornika w dniu 19 sierpnia 2013 r. zajęcie wierzytelności powoda w instytucjach, w których powód pełnił funkcje członka rady nadzorczej bądź funkcję syndyka zostało dokonane na wniosek wierzycielki oraz przyjęcie, że Komornik nie był związany wnioskiem wierzycielki co do sposobu prowadzenia egzekucji; 2) postanowienie Sądu Okręgowego w W.z dnia 9 lipca 2013 r. w przedmiocie nadania klauzuli

wykonalności postanowieniu z 8 maja 2013 r. a następnie oddalenie zażalenia powoda przez Sąd Apelacyjny w W.sygn. akt VI ACz 439/14 w dniu 16 lipca 2014 r., co do córki powoda która ukończyła 18 lat nie było niezgodnym z prawem działaniem, podczas gdy oddalenie zażalenia powoda na nadanie klauzuli wykonalności zostało dokonane z oczywistym naruszeniem prawa, a zaniechanie Sądu Okręgowego w W.polegające na braku wszechstronnego rozważenia skutków nadania klauzuli wykonalności bez jej ograniczenia do wierzytelności na rachunku bankowym, przyczyniło się do wyrządzenia powodowi szkody.

2. rażąco naruszenie prawa materialnego tj art. 417 § 1 k. c. w zw. z art. 77 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2 Konstytucji RP poprzez stwierdzenie Sądu, iż wobec ciężącego na powodzie obowiązku alimentacyjnym w stosunku do córki która ukończyła 18 lat nie można uznać, iż w przypadku wcześniejszego umorzenia postępowania, powód nie zalegałby z płatnościami alimentów i tym samym postępowanie egzekucyjne nie miałyby miejsca. Powyższe stwierdzenie wskazuje bowiem, że według Sądu egzekucja komornicza może być prowadzona nawet wtedy, gdy nie istnieje żaden tytuł egzekucyjny uprawniający do jej prowadzenia, gdyż orzeczenie Sądu Apelacyjnego z 16 lipca 2014 r. oddalające zażalenie powoda na postanowienie z 9 lipca 2013 r. w sprawie nadania klauzuli wykonalności postanowieniu z 8 maja 2013 r. w przedmiocie alimentów na rzecz córki która ukończyła 18 lat zostało wydane niezgodnie z prawem, co potwierdził ten sam Sąd Apelacyjny umarzając w dniu 19 listopada 2014 r. powyższe postępowanie, któremu w dn. 23 grudnia 2013 r. nadał klauzulę wykonalności. Zatem skutki wynikające z postępowania egzekucyjnego prowadzonego w oparciu o nieistniejący tytuł egzekucyjny winny zostać cofnięte i naprawione przez tych, którzy ich działaniem wyrządzili szkodę do stanu, jaki istniał przed jego wydaniem.

3. błędne ustalenie stanu faktycznego, stanowiącego podstawę wydanego orzeczenia, w zakresie w jakim sąd przyjął, iż:

- fakt, iż w dacie dokonania przez Komornika Sądowego zajęcia wierzytelności w instytucjach, w których powód pełnił funkcje członka rady nadzorczej powód już tych funkcji nie pełnił ma świadczyć o tym, że nie ma związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy działaniami bądź zaniechaniami pozwanych a wyrządzoną powodowi szkodą, poprzez pominięcie wydawać by się mogło oczywistego faktu, że poinformowanie tych instytucji o fakcie rzekomego niepłacenia alimentów tj. przedstawienie powoda jako osoby nierzetelnej, która nie łoży na ich utrzymanie nie stanowi o naruszeniu jego dobrego imienia i nie ma wpływu na przyszłe decyzje tych instytucji co do rekomendowania powoda jako osoby rzetelnej i godnej zaufania do pełnienia funkcji członka rady nadzorczej podczas gdy fakt nie płacenia alimentów ma swoje konsekwencje w art 209 k. k. , a zatem uznanie przez Sąd, że poinformowanie tych instytucji o niepłaceniu alimentów nie stanowi o naruszeniu dobrego imienia powoda;

- brak jest związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy dokonanymi przez Komornika w dn. 19 sierpnia 2013 r. zajęciami wierzytelności w Sądzie Rejonowym (...)oraz podmiotach, w których powód pełni funkcję syndyka, a oceną przez te instytucje osoby powoda jako osoby rzetelnej i godnej zaufania, która może być powoływana przez Sąd do pełnienia tych funkcji.

- pozwani nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za skutki prowadzonej egzekucji nawet wtedy, gdy nie istnieje tytuł wykonawczy uprawniający do prowadzenia egzekucji podczas gdy oczywistym jest że prowadzenie egzekucji bez tytułu wykonawczego bądź niezgodnie z wnioskiem wierzycielki jest oczywistym przekroczeniem uprawnień i nadużyciem funkcji.

- wyegzekwowana przez Komornika Sądowego kwota po uchyleniu obowiązku alimentacyjnego, a zatem bez tytułu wykonawczego, nie podlega zwrotowi, gdyż powód i tak ma obowiązek alimentacyjny względem swojej córki, podczas gdy powód nie żąda zwrotu przekazanych kwot od swojej córki, a od pozwanych wobec których obowiązek alimentacyjny nie istnieje.

- Komornik Sądowy dokonując w dniu 19 sierpnia 2013 r. zajęcia wierzytelności w instytucjach, w których powód pełnił funkcje w radach nadzorczych oraz funkcje syndyka oraz w Sądzie Rejonowym (...) działał zgodnie z wnioskiem wierzycieli znajdującym się w aktach sprawy, podczas gdy jedyny wniosek wierzycielki o wszczęcie egzekucji w zakresie

sposobu prowadzenia egzekucji z dnia 27 marca 2012 r. wyraźnie wskazuje, że egzekucja ma być prowadzona z rachunków bankowych wskazanych we wniosku;

- Komornik Sądowy dokonując w dniu 19 sierpnia 2013 r. zajęcia wierzytelności w instytucjach, w których powód pełnił funkcje w radach nadzorczych oraz funkcje syndyka oraz w Sądzie Rejonowym (...) nie był związany rzekomo żadnym wnioskiem wierzycielki i tym samym mógł w sposób dowolny prowadzić egzekucję, co Komornik przyznał na rozprawie, a Sąd przyjął za wiarygodne. Stwierdzenie Sądu, że oddalenie w dniu 16 lipca 2014 r. przez Sąd Apelacyjny zażalenia powoda na postanowienie w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności na postanowienie z dnia 8 maja 2013 r. wskazując na zarzut późniejszego doręczenia powodowi postanowienia zabezpieczającego opatrzonego klauzulą wykonalności nie miał znaczenia, ponieważ podlegało ono natychmiastowemu wykonaniu bez uprawomocnienia się jest prawidłowe podczas gdy oddalenie w dn. 16 lipca 2014 r. przez Sąd Apelacyjny powyższego zażalenia było niedopuszczalne z uwagi na osiągnięcie przez córkę A. D. wieku pełnoletności, a zatem postanowienie z 8 maja 2013 r. powinno zostać umorzony jako nieistniejące.

- przyjęcie za wiarygodne zeznania Komornika co do stwierdzenia, że Komornik Sądowy nie jest związany wnioskiem wierzyciela co do sposobu prowadzenia egzekucji nawet jeśli wierzyciel taki wniosek składa określając sposób prowadzenia egzekucji, podczas gdy powyższe stwierdzenie stanowi o rażącym przekroczeniu uprawnień tj. czynnie określonym w art 231 § 2 k. k. (nadużycie funkcji w celu osiągnięcia korzyści majątkowej).

4. mające wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie

- art. 233 §1 k. p. c. poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, że za trafnością oddalenia przez sąd Apelacyjny w dn. 16 lipca 2014 r. zażalenia na nadanie klauzuli wykonalności postanowieniu Sądu Okręgowego w W.z dn. 8 maja 2013 r. przemawia również fakt, że nie można było uznać, iż w przypadku wcześniejszego umorzenia postępowania w stosunku do starszej córki powód nie zalegałby z płatnościami alimentów i tym samym postępowanie egzekucyjne nie miałyby miejsca, podczas gdy rzeczony Sąd Apelacyjny w swoim uzasadnieniu z 16 lipca 2014 r. nie wskazuje, aby przy wyrokowaniu kierował się okolicznościami przywołanymi przez Sąd I instancji.

- 233 § 1 k. p. c. w zw. z art. 328 § 2 k. p. c. oraz w zw. z art. 1081 k. p. c. oraz z art. 1086 k. p. c. poprzez brak dokonania wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającego w szczególności na pominięciu dokonania oceny i odniesienia się w treści uzasadnienia wyroku do odpowiedzi powoda z 26 października 2017 r. na pismo pozwanego z 29 czerwca 2017 r. oraz pismo pozwanego z 21 grudnia 2017 r. odnośnie m.in. zarzutu powoda co do prowadzenia egzekucji bez wniosku wierzyciela, w sytuacji gdy nawet pozwany, choć niewątpliwie w karkołomny sposób, próbuje usprawiedliwić działania Komornika M. K. (który do procesu nie wstąpił), że zgodnie z art 760 § 1 k. p. c. wnioski i oświadczenia w postępowaniu egzekucyjnym składa się bądź na piśmie, bądź ustnie do protokołu tłumacząc w ten sposób, że złożony rzekomo przez wierzycielkę wniosek o wszczęcie egzekucji w dn. 19 sierpnia 2013 r. przez telefon, spełnia wymogi określone w cytowanym przepisie. Wskazać należy, że Sąd w swojej ocenie stwierdził nawet, że Komornik prowadząc egzekucję w sprawie alimentów nie był związany żadnym wnioskiem wierzyciela, co wskazuje że Sąd I instancji nie dostrzegł różnicy pomiędzy czynnością polegającą na ustaleniu stanu majątku a egzekucją z tego majątku.

5. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym wyrażająca się w stwierdzeniu, że w dniu 19 sierpnia 2013 r. wierzycielka złożyła do komornika sądowego wniosek o dokonanie zajęcia wierzytelności powoda z tytułu pełnienia funkcji syndyka przy Sądzie Rejonowym (...), podczas gdy wierzycielka w dniu 19 sierpnia 2013 r. nie złożyła do Komornika Sądowego żadnego dokumentu, który można uznać za wniosek o dokonanie zajęcia wierzytelności powoda z tytułu pełnienia funkcji syndyka przy Sądzie Rejonowym (...) oraz innych wierzytelności - dokument, na który powołuje się Sąd, stanowi notatkę z rozmowy telefonicznej przeprowadzonej rzekomo z wierzycielką. Notatka ta, z oczywistych przyczyn nie może stanowić wniosku o wszczęcie egzekucji, gdyż procedura cywilna nie przewiduje składania wniosków egzekucyjnych w tym trybie tzn. przez telefon. Zatem z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika coś zgoła innego niż ustalił Sąd tj. wynika rażące naruszenie prawa przez Komornika Sądowego, poprzez pominięcie faktu, że zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zostało przesłane nie tylko

do instytucji, w których powód pełnił funkcje członka rady nadzorczej, ale również do instytucji, w których powód pełnił funkcje syndyka oraz Sądu Rejonowego (...), z którym to sądem powód współpracował z racji wykonywanego zawodu zaufania publicznego oraz stwierdzenie, że skoro w dacie wysłania przez komornika zawiadomienia o zajęciu wierzytelności powód funkcji członka rady nadzorczej już nie pełnił, to działanie pozwanych szkody wyrządzić nie mogło pomimo iż w dacie wysłania zajęcia powód nadal pełnił funkcje z powołania przy Sądzie Rejonowym (...).

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie roszczenia powoda objętego pozwem, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie była zasadna, albowiem podniesione w niej zarzuty okazały się być nietrafne.

Pierwszy z zarzutów apelacyjnych jest o tyle niezrozumiały, iż rozważania Sądu I instancji w istocie miały odmienny charakter, aniżeli wskazuje na to skarżący. Sąd Okręgowy uznał, iż skoro powód zakończył wykonywanie obowiązków syndyka szereg miesięcy przed podjęciem przez Komornika Sądowego czynności egzekucyjnych w stosunku do podmiotów, w których czynności te były w przeszłości wykonywane (jako tzw. trzeciodłużników), brak jest możliwości jakiegokolwiek zasadnego wywodzenia, iż powód w związku z tymi czynnościami – choćby były one niezasadne – doznał jakiegokolwiek szkody. Wskazywane przez apelującego kwestie – związania, bądź też braku związania Komornika sposobem egzekucji wskazanym we wniosku egzekucyjnym – pozostają na tym tle bez jakiegokolwiek znaczenia.

Dokonując oceny dalszej argumentacji zaprezentowanej przez powoda zwrócić należy uwagę, iż powód zdaje się nie zauważać, iż nie każde nieprawidłowe działanie władzy publicznej skutkuje odpowiedzialnością odszkodowawczą Skarbu Państwa. Odpowiedzialność taka zachodzi jedynie wówczas, gdy skutek takiej działalności powstała w majątku pokrzywdzonego szkoda – o charakterze majątkowym. W realiach faktycznych sprawy niniejszej Sąd I instancji prawidłowo uznał, iż powód był zobowiązany alimentacyjnie względem starszej córki, a uzyskanie przez nią pełnoletniości takiego obowiązku alimentacyjnego nie uchyliło. W tym zakresie powód nie formułował nawet twierdzeń co do tego, iż w dacie wdrożenia czynności egzekucyjnych jego obowiązek alimentacyjny względem córki już ustał. Brak szkody (której powód nie tylko nie wykazuje, ale nawet nie wskazuje na czym ona miałaby w istocie polegać) wyklucza możliwość uzyskania przez powoda jakiegokolwiek odszkodowania, nawet jeżeli istotnie działania organów władzy publicznej byłyby jakkolwiek wadliwe. Nie jest też tak – na co zdaje się wskazywać drugi z zarzutów apelacyjnych – iż w przypadku wyegzekwowania alimentów po uzyskaniu przez uprawnionego pełnoletniości, alimenty te podlegałyby zwrotowi. W takiej sytuacji zresztą roszczenia należałoby raczej kierować w stosunku do podmiotu, który takie alimenty pobrał, czego powód nie czyni, wyraźnie wskazując w zarzutach apelacyjnych, iż dochodzenie zwrotu takiego świadczenia nie jest tu jego intencją.

Dokonując oceny zarzutów dowodowych zwrócić należy uwagę na daleko idącą niekonsekwencję w przedstawionym przez powoda rozumowaniu, skutkującą w istocie tym, iż przedstawione przez niego wnioski nie mogły być uznane za jakkolwiek logiczne. W tym zakresie – odmiennie, aniżeli czyni to powód – Sąd Apelacyjny ewentualny uszczerbek na wizerunku powoda wiąże przede wszystkim z tym, iż powód zaniechał dobrowolnego realizowania swoich obowiązków alimentacyjnych, nie zaś z tym iż Komornik podejmował wobec niego czynności egzekucyjne. Wskazywane w zarzucie apelacyjnym przedstawienie powoda jako osoby nierzetelnej, która nie łoży na utrzymanie swoich dzieci, wynika z pierwszej kolejności po prostu z tego, iż powód obowiązków tych nie realizował, zaś kwestia prowadzenia w tym zakresie egzekucji komorniczej ma znaczenie wtórne. W sprawie nie wskazano, iż czynności egzekucyjne były prowadzone przez Komornika pomimo przedstawiania przez powoda dowodu na dobrowolne zaspokojenie roszczeń alimentacyjnych córek. Odmienną kwestią (o czym niżej) było to, iż wskazywane przez skarżącego czynności podejmowane przez Komornika miały miejsce w okresie, kiedy starsza córka powoda nie była jeszcze pełnoletnia, a zatem jak należy wnioskować, powód również nie kwestionuje, iż w tamtym okresie podejmowanie na jej rzecz czynności w związku z uzyskanym zabezpieczeniem było dopuszczalne.

Dalsza grupa zarzutów dowodowych dotyczy kwestii związania Komornika wnioskiem egzekucyjnym. Kwestia ta została już wyżej omówiona jako nie mająca wpływu na ocenę zgłoszonego przez powoda roszczenia – nawet jeżeli przedstawiona argumentacja o braku związania Komornika wskazanym we wniosku egzekucyjnym sposobem jej prowadzenia mogłaby być uznana za zasadną.

Podnosząc zarzuty naruszenia prawa procesowego, apelujący zdaje się je wywodzić z faktu, telefonicznego złożenia przez wierzycielką (wskazanego przedstawiciela małoletnich wierzycieli) wniosku egzekucyjnego. Na tle treści akt komorniczych o sygn. Kmp 9/12 zarzut ten jest o tyle niezrozumiały, iż na kartach 1 – 3 tych akt znajduje się wniosek o wszczęcie egzekucji i nawet jego pobieżna analiza prowadzi do wniosku, iż jest to wniosek złożony w formie pisemnej (sporządzony pismem maszynowym i podpisany przez I. D.). Skarżący zdaje się utożsamiać wskazany w sposób telefoniczny sposób egzekucji przez wierzycielkę ze złożeniem w ten sposób wniosku egzekucyjnego, co nie jest dopuszczalne, jednak w realiach niniejszej sprawy nie miało miejsca. Skoro jednak, zgodnie z art. 1081 § 1 zd. 2 k. p. c. w takim przypadku (t. j. w szczególności jeżeli egzekucja dotyczy alimentów) uważa się, że wniosek dotyczy wszystkich dopuszczalnych sposobów egzekucji, z wyjątkiem egzekucji z nieruchomości, uznać należy, iż komornik w dowolny sposób, w tym także nieformalny, dowiedzieć może się o składnikach majątku dłużnika. Tym samym uzyskanie przez Komornika takiej informacji telefonicznie należało uznać za dopuszczalne. Podkreślić jeszcze raz należy, iż wbrew prezentowanej przez skarżącego optyce nie był to wniosek o wszczęcie egzekucji – ten bowiem został złożony wcześniej i przybrał formę pisemną.

Dokonując oceny ostatniego z podniesionych w apelacji zarzutów, ponownie zwrócić należało uwagę, iż całkowicie dowolnie i w sposób sprzeczny ze zgromadzonym materiałem dowodowym, apelujący twierdzi, iż wniosek o wszczęcie egzekucji w sprawie o sygn. akt Kmp 9/12 został złożony dopiero w dniu 19 sierpnia 2013 r. i został dokonany w sposób telefoniczny. Jak już wyżej wskazano, tego rodzaju twierdzenia są w sposób oczywisty nieprawdziwe i sprzeczne z treścią powyższych akt komorniczych. W dalszej kolejności formułując powyższe zarzuty, skarżący zdaje się wywodzić, iż art. 1081 k. p. c. dotyczący m. in. sposobu egzekucji roszczeń alimentacyjnych nie ma zastosowania do egzekucji roszczeń alimentacyjnych jego córek, przy czym stanowiska tego w żaden racjonalny sposób nie uzasadnia. Już zatem tylko z tej przyczyny – oparcia wnioskowania na dwóch fałszywych założeniach, skarżący nie mógł dojść do jakichkolwiek prawidłowych wniosków. Ogólnie wskazać należy, iż z uwagi na swoiste uprzywilejowanie egzekucji roszczeń alimentacyjnych (przejawiające się m. in. właśnie w możliwości prowadzenia egzekucji przez komornika z zastosowaniem wszystkich dopuszczalnych sposobów egzekucji, o czym mowa w art. 1081 § 1 k. p. c.) Komornik był uprawniony do prowadzenia egzekucji również ze świadczeń należnych powodowi z Sądu Rejonowego (...) we W..

Nie może jednak na tym tle ująć uwadze jeszcze jednak istotna okoliczność. Powód wywodzi swoje roszczenie z faktu prowadzenia czynności egzekucyjnych pomimo osiągnięcia przez jego najstarszą córkę pełnoletności. Jak wynika z twierdzeń powoda A. D. uzyskała pełnoletność w dniu (...) Tym samym należało uznać, iż wszystkie czynności związane z zabezpieczeniem roszczeń alimentacyjnych na rzecz tej córki, a podjęte przed dniem (...) były niekwestionowane. Na tym tle tym bardziej niezrozumiałe jest formułowanie przez powoda zarzutów co do czynności podejmowanych przez Komornika w stosunku do spółek, w których pełnił funkcję syndyka oraz w stosunku do Sądu Rejonowego (...) Czynności te były podejmowane w dniu 19 sierpnia 2013 r., a zatem w okresie, w którym A. D. była jeszcze osobą małoletnią.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda jako bezzasadną – stosownie do art. 385 Kodeksu postępowania cywilnego.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 i art. 391 § 1 k. p. c. Na koszty postępowania złożyły się koszty zastępstwa procesowego ustalone zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.) – 4 050 zł.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji.